

Miten intressiryhmät puhuvat datakeskuksista ja sähkön hinnasta

Raportti, 8.10.2026

Raportti kuvaa, miten eri ryhmät tuovat datakeskusbuumin ja sähkön hinnan esille Suomessa: mitä ne korostavat, mihin lukuihin ne nojaavat, mitä ne jättävät sanomatta ja miten niiden väitteet suhtautuvat projektin omiin tuloksiin. Muut Pohjoismaat käsitellään lyhyesti. Ryhmien kannat ja lähteet ovat taustaselvityksissä (*intressiryhmien näkemykset, lausunnot liittymien priorisoinnista, datakeskusrekisterin lausunnot, mediakeskustelu, foorumiketju*). Projektin luvut ovat loppuraportista [1].

Merkinnät: [1], [2] ... = numeroitu lähde raportin lopussa, [arvio] = projektin oma laskelma tai johtopäätös.

Vertailukohta: projektin tulokset [arvio] [1]

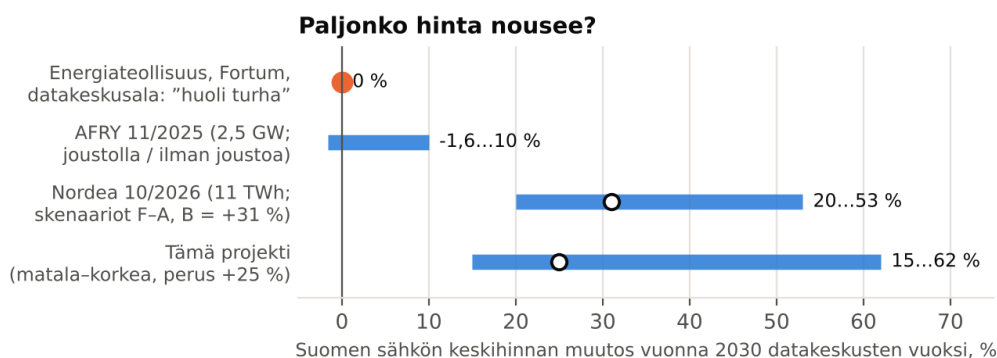
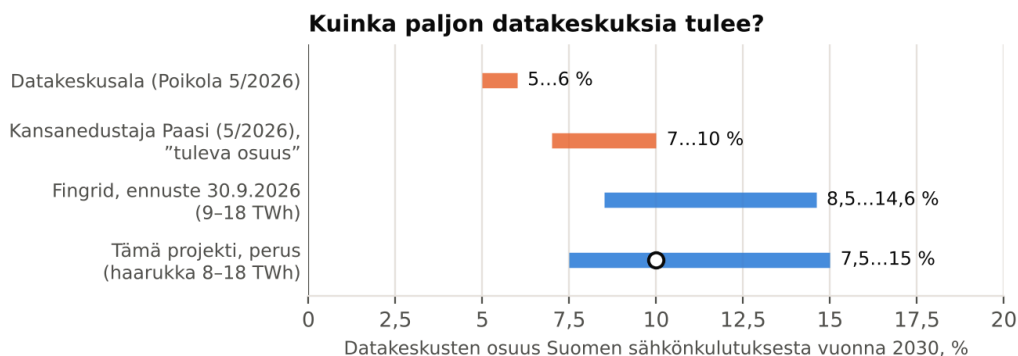
- **Vuosi 2030:** Suomen keskihinta nousee perusarviossa noin 15 €/MWh (+25 %, haarukka +10...+20 €). Sähkölämmitteisen omakotitalon lasku kasvaa noin 415 € vuodessa ja kerrostaloasunnon noin 40 €.
- **Vuosi 2035:** Nousu on noin +13...+15 €/MWh, jos uutta säätövoimaa rakennetaan noin 1,7 GW. Jos sitä ehditään rakentaa vain 0,5–1 GW, nousu on +28...+42 €/MWh.
- **Kuka maksaa:** Datakeskusten sähkövero tuottaa valtiolle noin 230 M€ vuonna 2030, kun muiden sähkönkäyttäjien lisälasku on noin 1,3 mrd €.

Tiivistelmä

1. **Kaikki puhuvat samasta asiasta eri mittareilla.** Datakeskusala, energiayhtiöt ja elinkeinoelämä puhuvat vuosienenergiasta ja riittävydestä ("sähkö ei lopu") [2, 3]. Kriitikot puhuvat hinnasta ja kotitalouksista. Projektin tulosten mukaan riski on pakkastuntien teho, ja sen sanoo ääneen vain kaksi tahoa: Fingrid ja yksi yksityishenkilö lausuntokierroksella [4, 5].
2. **Rauhoittelijat eivät käytä hintalukuja.** Energiateollisuus, Fortum, datakeskusala ja hallitus vakuuttavat, ettei hinta nouse, mutta yksikään ei esitä hinta-arviota [6, 2, 7, 8]. Ainoat luvut, joita ne käyttävät, ovat datakeskusten pieni osuus kulutuksesta (2–6 %) ja Fortumin 41 €/MWh:n suojaushinta, joka ei ole datakeskussopimus.
3. **Ala arvioi oman kasvunsa muita pienemmäksi.** Datakeskusala puhuu 5–6 %:n osuudesta vuonna 2030. Fingridin ennuste (9–18 TWh) [9] ja projektin arvio vastaavat noin 8–15 %:a. Hinta-arvioissa sama ero on vielä suurempi: "huoli turha" vastaan riippumattomat +10...+31 % (kuva 1).
4. **"Datakeskukset tuovat oman sähkönsä" on puheen keskeisin ja heikoin väite.** Väitettä käyttävät Energiateollisuus, Fortum, Google ja ministerit. Silti ala vastustaa juuri sen tekemistä velvoitteeksi ("pysäyttää investoinnit") [10]. Vuoden 2026 suurin datakeskussopimus, Google–Loviisa, koskee jo olemassa olevaa ydinvoimaa [11].
5. **Kotitalouksien puolta pitävät poliitikot ja kansalaiset, eivät järjestöt.** Omakotiliitto ja SAK ovat vasta syyskuun 2026 lausunnoissa vaatineet arviota vaikutuksista kotitalouksien sähkön hintaan [12]. Kuluttajaliitto ei ole vaatinut. Näkyvimmat äänet ovat

Vestmanin lakialoite (yli 100 allekirjoittajaa) ja kansalaisaloite (84 103 nimeä 6.10.2026) [13, 14].

6. **Puhe on kiristynyt vuodessa.** Vuonna 2025 keskusteltiin sähköverosta ja investoinneista. Tammikuun 2026 hintapiikkien jälkeen tuottajat ja ala siirtyivät rauhoittelemaan. Syksyllä 2026 hallituskin puhuu ”villistä lännestä” [15], ja ala myöntää aloitteen ”tunnistavan aidon haasteen” [10].

Oranssi = intressiryhmän väite, sininen = laskelma tai ennuste. Valkoinen piste = pääarvio. Fingridin TWh muunneltu prosenteiksi sen omasta kokonaiskulutusestimatesta (106-123 TWh).

Kuva 1. Mitä intressiryhmät sanovat datakeskusten kasvusta ja hintavaikutuksesta Suomessa vuonna 2030 verrattuna laskelmiin. AFRYn joustoton +10 % koskee kasvua 1,2 GW:sta 2,5 GW:iin. Projektin ja Nordean luvut ovat korkeampia, koska niissä myös naapurimaiden kasvu ja vähäinen uusi tuotanto on otettu huomioon. Lähteet: [7, 13, 9, 6, 16, 17, 1].

Ryhmät yhdellä silmäyksellä

Ryhmä	Pääviesti	Luvut, joihin nojaa	Mitä jättää sanomatta	Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]
Datakeskusala (Datakeskusteollisuus ry, Google, atNorth)	Markkina hoitaa, osuus on pieni, "Suomi ei ole Irlanti"	Osuus 2,3 % → 5-6 % (2030), Irlanti 22 %	Pakkastunnit, huippuhinta, jousto sitoumuksena	Kasvu aliarvioitu noin puoleen, hinta-arvio puuttuu
Datakeskuspaikkakunnat	Työpaikat ja verotulot, hinta ei ole kunnan asia	Investointien miljardit (Liperi 800 M€, Kontiolahti yli 2 mrd €)	Hinta, joka koskee myös omia asukkaita	Hyödyt paikallisia, kustannukset koko maan
EK, Teknologiateollisuus	Investoinnit ja verotulot, veronkorotus karkottaa	Yli 12 mrd € investointeja vs. 47 M€ veronkorotus	Hinta ja riittävyys	Verotulot pieniä suhteessa 1,3 mrd €:n lisälaskuun
Perusteollisuus, Yrittäjät	Sähköä ei riitä kohtuuhintaan muille	Tornio 4 %, kemianteollisuus 8 % kulutuksesta	Oma vety- ja sähköistysuunnitelma kilpailee samasta sähköstä	Huoli perusteltu: hinta nousee koko maassa
Energiayhtiöt, Energiateollisuus	Kysyntä tuo uutta tuotantoa, huoli turha, ei velvoitteita	Tuulta kaavoitettu yli 25 GW, Fortum 41 €/MWh, ylijäämä 30-40 TWh	Uutta tuulta rakennetaan 0,2 GW/v; hyötyvät itse hinnasta	Ehto ("kunhan tuotantoa rakennetaan") ei täyty nykytahdilla
Fingrid	Kyllä, mutta oikeaan paikkaan ja joustavana; säätövoimaa tarvitaan	9-18 TWh (2030), lähes 5 GW sopimuksia, +40 % kulutus	Hintaa (ei roolia)	Lähimpänä projektin tuloksia
Hallitus ja ministerit	Ensin "ei syytä huoleen", nyt rekisteri ja etusijamenettely	Ei lukuja; Multala: "Google tuo enemmän kuin kuluttaa"	Hinta-arvio puuttuu kaikista luonnoksista	Väitteet tukematta
Kuluttaja- ja ympäristöjärjestöt, SAK	Tietoa ja arvio kotitalouksien kustannuksista puuttuu	Ei omia lukuja	- (hiljaisia hinnasta)	Vaatus perusteltu, mutta järjestöt eivät kerro suuruusluokkaa
Tutkijat, konsultit, pankit (AFRY, Nordea, Ramboll, HY)	Vaihtelee tilaajan mukaan	AFRY +10 %, Nordea +14,9 €/MWh ja OKT +387 €; Ramboll ei hintaa	Ramboll hinnan, HY hinta-arvion	Nordea sama kuin projekti eri menetelmällä
Poliitikot (kriittiset)	Kotitaloudet eivät saa maksaa, Irlannin malli	Irlanti 22 %, Fingridin varoitukset	Oma hinta-arvio	Suunta oikea, mekanismi (uusi tuotanto, jousto) vastaa projektin keinoja

Ryhmä	Pääviesti	Luvut, joihin nojaa	Mitä jättää sanomatta	Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]
Kansalaiset ja foorumit	“Me maksamme, he hyötyvät”; teho, ei energia	Loviisa, tammikuun 2026 hinnat; joskus liioittelu (“kolminkertaistuu”)	–	Ymmärtävät mekanismin usein paremmin kuin rauhoittelijat

1. Datakeskusala: “markkina hoitaa”

Mitä ala korostaa. Datakeskusteollisuus ry:n Antti Poikola on alan näkyvin ääni.

- Osuus on pieni: “Alle 10 prosentin osuudella ei pystytä kääntämään sähkömarkkinaa pääläelleen” (7.5.2026) [3].
- Markkina hoitaa: “Ei ne datakeskuksetkaan tänne tulisi, jos ne ennakoisivat, että sähkön hinta olisi pompsahtamassa.” “Kyllä me varmasti saadaan Euroopan halvinta sähköä myös seuraavan 50 vuoden aikana” (11.5.2026) [7].
- Vertailukohtana on Irlanti: siellä markkina on noin kolmasosa Suomen markkinasta, ja kaasu asettaa hinnan [3].
- Toinen toistuva kehys on teollisuushistoria: datakeskukset ovat “moderni teollisuuden ala” niin kuin metsäteollisuus aikanaan [7].

Googlen viesti on erilainen. Se ei esitä hintaväitteitä, vaan puhuu digitaloudesta (“modernin digitalouden perusselkäranka”) ja Haminan 600 työpaikasta [8]. Datakeskusrekisterin lausunnossaan Google vaatii, ettei tietoja julkaista ennen yhtiön lupaa, koska ennenaikainen julkisuus voisi aiheuttaa “tarpeetonta mediahuomiota” [12].

Mitä ala jättää sanomatta.

- Tyynet pakkastunnit ja huippuhinnat. Säättövoiman puutteen ala myöntää, mutta tarjoaa ratkaisuksi muiden rakentamia moottorivoimaloita [3].
- Jousto esitetään mahdollisuutena (“varavoimajärjestelmät voitaisiin suunnitella säättövoimaksi”), ei sitoumuksena.
- Kun Vestmanin aloite vaatisi uutta tuotantoa liittymisen ehtona, ala vastaa: “pysäyttää datakeskusinvestoinnit Suomeen” (29.6.2026) [10]. Etusijamenettelyn lausunnoissa datakeskusyhtiöt vaativat samoja tehorojoja kuin muille ja löysempää joustoehdtoa [5].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]. Alan 5–6 % vastaa noin 5–6 TWh:a. Fingridin uusin ennuste on 9–18 TWh [9], ja jo rakenteilla olevat keskukset nostavat kulutuksen noin 10 %:iin. Ala myöntää kuitenkin itse mekanismin: “Jos kulutus kasvaa liikaa, sähkön hinta nousee” [3]. Ala ei siis kiistä faktoja vaan valitsee mittarin: vuosiosuus on pieni, mutta hinnan ratkaisee huipputunnin teho.

2. Datakeskuspaikkakunnat: “mikä syy meillä olisi sanoa ei?”

Kunnat puhuvat investoinneista, työpaikoista ja kiinteistöveroista.

- Janakkalasta kysyttiin: “Mikä syy meillä olisi sanoa ei?” Kuntajohtajat ovat todenneet, että hinta ja riittävyys “eivät ole kunnan asia” [18, 19].
- Etusijamenettelyn lausunnoissa Itä-Suomen kunnat (Joensuu, Kitee, Lieksa, Liperi, Mikkeli, Outokumpu, Kontiolahden kehitysytio) puolustavat omia hankkeitaan euromäärillä. Liperi vaatii valtiolta korvauksia, jos sen 800 M€:n hanke vaarantuu [5].
- Kitee myöntää lausunnossaan “osin aiheellisen” hintahuolen, mutta luottaa markkinoihin [5].

Huomio [arvio]. Kuntaliitto puhuu toisin kuin yksittäiset kunnat: “datakeskusbuumi ei [saa] nostaa sähköenergian hintaa nykytasolta kohtuuttomasti”, ja se vaatii joustoa ja säätövoimaa [12]. Hyödyt (verot, työpaikat) jäävät sijaintikunnalle, mutta Suomi on yksi hinta-alue, joten hinnan nousun maksavat kaikki kunnat ja niiden asukkaat.

3. Elinkeinoelämä: yhteinen rintama rakoilee

EK ja Teknologiateollisuus puhuvat investoinneista ja verotuloista. EK:n Tiina Ruohola kirjoitti (20.11.2025), että yli 12 miljardin euron investoinnit tuottavat verotuloja “moninkertaisesti” enemmän kuin veronkorotuksen 47 M€, ja että investointien uskomisen tulevan “veronkorotuksista riippumatta” on “täydellinen virhearvio” [20]. Hintaa tai sähkön riittävyyttä kirjoitus ei mainitse. Google investoi Suomeen 13 miljardia euroa veronkorotuksen jälkeen [8].

Perusteollisuus (Outokumpu, Kemianteollisuus) puhuu kilpailusta sähköstä: kymmenet datakeskukset vievät niin paljon sähköä, “ettei sitä välttämättä riitä kohtuuhintaan perusteollisuuden uusille isoille hankkeille” [21]. Suomen Sähkökäyttäjät (ELFi) haluaa etusijamenettelyyn tiukemman joustoehdon, jossa kelpaa vain markkinoille tarjottava tuotanto [5].

Suomen Yrittäjät asettuu pk-yritysten puolelle: “Pienet yritykset eivät pysty suojautumaan hintanousulta yhtä helposti kuin suuret.” Yrittäjät tukee osin Vestmanin aloitetta ja vastustaa datakeskusten verotukea [22].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio].

- Perusteollisuuden huoli on perusteltu. Hinta nousee koko maassa, ja pitkillä sopimuksilla suojautunut suurkuluttaja ei reagoi hintaan, joten hintariski siirtyy lyhyiden sopimusten asiakkaille.
- EK:n verotuloargumentti ei kumoa tätä: valtion noin 230 M€:n sähköverotulot ovat murto-osa muiden sähkökäyttäjien noin 1,3 mrd €:n lisälaskusta (2030) [1].

4. Energiayhtiöt ja Energiateollisuus: “kysyntä tuo tarjonnan”

Pääviesti. Jari Kostama (Energiateollisuus, 11.2.2026): “Datakeskusten lisääntyminen tarkoittaa uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamista.” “Kaikki saavat edullisempaa sähköä, kunhan Suomeen pystytään rakentamaan uutta sähköntuotantoa kulutusta vastaavasti” [6]. Fortumin Urs Pennanen (25.6.2026): “Sähkö ei ole loppumassa.” Hänen mukaansa Pohjoismaissa on 30–40 TWh ylijäämää, ja “yhtä toimialaa ei kannata ruveta liikaa syynäämään” [2].

Luvut. Tuulivoimaa on kaavoitettu yli 8 000 MW, kaavaehdotusvaiheessa on yli 8 000 MW ja luonnosvaiheessa yli 9 000 MW (Energiateollisuuden muistio 9.9.2025) [23]. Fortumin 41 €/MWh on esitetty todisteena halvasta sähköstä, mutta se on Fortumin suojaushinta, ei datakeskussopimuksen hinta. Inderes arvioi Loviisa-sopimuksen hinnaksi noin 75–80 €/MWh [24].

Mitä jää sanomatta.

- Viestissä on ehto (“kunhan”), jonka toteutumisesta ei arvioida.
- Energiatieteellisuuden muistio kuvaa datakeskukset “siltana” tuulivoiman rakentamiselle, koska muu kysyntä viivästyy. Samalla se vastustaa velvoitteita PPA-sopimuksiin, joustoon ja varavoimaan (“emme kannata velvoitteita tarjota varavoimaa”). Kuluttajahintaa muistio ei käsittele [23].
- Lahti Energia sanoo saman suoremmin: hinta “voi nousta hetkittäin hyvinkin korkeaksi”, ja “kuluttajina on hyvä varautua” [25].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]. Uutta tuulta rakennettiin vuonna 2026 noin 0,2 GW, kun vuosina 2022–2025 rakennettiin 1–2,4 GW vuodessa [1]. Uusi tuuli ei myöskään kata tyyniä tunteja. Ehto ei siis täyty, ja tuottajat hyötyvät itse korkeammasta hinnasta. Rauhoittelu on lupaus, jonka hinta maksetaan, jos ehto ei toteudu.

5. Fingrid ja viranomaiset: faktat ilman hintaa

Fingrid ei arvioi hintaa, mutta sen sävy on muuttunut eniten:

- Vuonna 2025 viesti oli “Varsinkin Pohjois-Suomessa on verkossa tilaa” [26].
- Vuonna 2026 Fingrid kertoo lähes 5 GW:n datakeskussopimuksista, jopa 40 %:n kulutuskasvusta ja säätövoiman tarpeesta (18.8.2026) [4]. Uusin ennuste on 9–18 TWh vuonna 2030 (30.9.2026) [9].
- Etusijamenettelyä Fingrid kutsuu “toivotuksi muutokseksi”. Se haluaa joustositoumukselle lisäisyysvaatimuksen: uutta kapasiteettia, ei jo olemassa olevaa [27].

Hallitus ja ministerit ovat kääntäneet puhetapansa.

- Pääministeri Orpo sanoi 9.9.2026, ettei suomalaisten pidä olla huolissaan, ja kertoi samana päivänä hintakaton valmistelusta [8].
- Ministeri Multala sanoi A-studiossa, että Google “tuo enemmän sähköä kuin kuluttaa”. Talouselämän analyysin mukaan Googlen 629 MW tuulta oli jo rakennettua tuotantoa [11].
- 5.10.2026 ministeri Puisto puhui “villistä lännestä” ja esitti rekisteriä ja kotitalouksien etusijaa liittymisissä [15].
- Etusijaluonnoksen mukaan menettely voisi “hillitä sähköenergian hinnan nousupaineita”, mutta väitteelle ei esitetä laskelmaa [5].

Energiavirasto kommentoi vain rekisterin teknisiä yksityiskohtia [12].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]. Fingridin faktat ovat lähimpänä projektin tuloksia, ja kriitikot käyttävät niitä (Vestman, kansalaisaloite). Hallituksen viesti nojaa väitteisiin, joita yksikään luonnos ei laske.

6. Kuluttaja- ja ympäristöjärjestöt, ammattiliitot: myöhään ja varovasti

- **Omakotiliitto** (rekisterilausunto 30.9.2026) on järjestöistä selkein: esityksen “merkittävä puute” on, ettei siinä arvioida vaikutuksia “kuluttajien sähkön hintaan, sähkön riittävyyteen, siirtomaksuihin” tai verkkokustannusten jakautumiseen. “Investointeja tarvitaan Suomeen, mutta niiden kustannuksia ei tule siirtää kotitalouksien ja asumisen kannettaviksi” [12].

- **SAK** haluaa rekisteriin skenaariot sähkön riittävyydestä ja hintakehityksestä kotitalouksille ja muulle teollisuudelle [12].
- **Kuluttajaliitto** korostaa vain tiedottamista “myös kotitalouksille” eikä ota kantaa hintaan [12].
- **Ympäristöjärjestöt** (Luonnonsuojeluliitto, Greenpeace, Finnwatch) puhuvat avoimuudesta, maankäytöstä, vedestä ja päästöistä. Hinnasta niillä ei ole juuri sanottavaa [12, 28].

Huomio [arvio]. Kukaan näistä ei kerro, kuinka suuresta summasta on kyse. Järjestöt vaativat viranomaisilta juuri sitä arviota, jonka tämä projekti on tehnyt: sähkölämmitteiselle omakotitalolle noin 415 € vuodessa (2030), ja 800–1 200 €, jos säästövoimaa ei ehditä rakentaa [1].

7. Tutkijat, konsultit ja pankit: ainoat luvut

Tämä ryhmä on ainoa, joka esittää hintavaikutukselle numeroita. Viestit eroavat sen mukaan, kuka on tilaaja.

- **AFRY (11/2025, datakeskustiekartan taustaselvitys):** Kasvu 1,2 GW:sta 2,5 GW:iin nostaa hintaa noin 10 %, vaikka uusi tuuli kattaa vuosienenergian. Joustolla vaikutus häviää. Julkisessa puheessa siteerataan useimmiten joustollista tulosta [16].
- **Nordea (7.10.2026):** Tilastollinen malli toteutuneesta tuntidatasta. Todennäköisimmässä skenaariossa 11 TWh datakeskuksia nostaa hintaa +14,9 €/MWh (+31 %), sähkölämmitteisen talon laskua noin 387 € ja kerrostalon noin 38 € vuodessa. Nordea arvioi itse, että pitkällä aikavälillä vaikutus on pienempi, koska korkea hinta houkuttelee investointeja [17].
- **Ramboll / Datakeskusteollisuus ry (9/2025):** Alan tilaamassa 103-sivuisessa markkinaselvityksessä ei ole hintamallia. Hinnasta todetaan vain, että kulutuksen kasvu vauhdittaa tuotantoinvestointeja [29].
- **Pervilä ja Kangasharju (Helsingin yliopisto, 7/2026):** Tutkijat eivät laske hintaa. Heidän mukaansa julkinen keskustelu yliarvioi datakeskusten koon (kaikki Suomen keskuksat käyttivät 2025 noin 285 MW). Toisaalta he huomauttavat, että kiinteähintainen PPA ei kannusta joustamaan, kantaverkon kustannukset jakautuvat kaikille ja hintavaihtelu kasvaa tyyninä päivinä [30].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]. Nordea päätyy eri menetelmällä samaan euromäärään kuin projekti (+15 €/MWh vuonna 2030). Kaksi riippumatonta laskelmaa on siis samaa mieltä, ja molemmat ovat selvästi suurempia kuin AFRYn joustollinen tulos. HY:n tutkijoiden huomio nykytilan pienuudesta pitää paikkansa, mutta hintavaikutus syntyy rakenteilla olevista hankkeista (Suomessa noin 1 GW), ei hakemusjonosta. Alan oma selvitys jättää hinnan kokonaan pois.

8. Poliitikot: kotitalous keskiöön

Kriittisimpiä ovat kokoomuksen Heikki Vestman ja Mia Laiho, keskustan Kaikkonen, vihreät ja vasemmistoliitto [13, 31].

- Vestmanin kehys on konkreettinen: “On estettävä se, että suomalainen sähkölämmittäjä palelee pakkasella kodissaan, koska sähkö menee Tiktok-videoiden pyörittämiseen” [13].
- Vestmanin lakialoite edellyttää datakeskuksetta säästövoimaa tai joustoa ja uutta tuotantoa ennen verkkoon liittämistä. Sen on allekirjoittanut yli sata kansanedustajaa sekä hallituksesta että oppositiosta [13, 22].

- Toisella laidalla Martin Paasi (kok.) ja Joona Räsänen (sd.) varoittavat liioittelusta: “Ei meillä ole hirveästi varaa siihen, että aletaan kieltämään” [13, 2].

Projektin tuloksiin verrattuna [arvio]. Kriittisten poliitikkojen keinot vastaavat projektin keinoja: uusi tuotanto, jousto ja kasvun tahdistus laskisivat omakotitalon lisälaskun vuonna 2030 noin 415 eurosta noin 255 euroon [1]. Irlanti-vertaus on kuitenkin osin harhaanjohtava, koska Irlannin hinnan asettaa kaasu.

9. Kansalaiset ja foorumit: teho, ei energia

Lampopumpput.info-foorumin datakeskusketjussa on 1 817 viestiä (6/2022–10/2026), ja se näyttää, miten asiaa seuraavat kansalaiset puhuvat [32]:

- **Mekanismi ymmärretään.** “Ellei tuule, niin ei tuule vaikka myllyjä joka kukkulalle.” Esimerkiksi nostetaan tammikuu 2026, jolloin tuulivoiman keskiteho oli 370 MW, vaikka nimellisteho on 9,3 GW.
- **Vahvin tunne on epäoikeudenmukaisuus.** “Puolet Loviisasta Googlelle 22 vuodeksi.” Öljylämmityksestä sähköön siirtyneet kokevat, että heitä rangaistaan.
- **Liioittelua esiintyy.** “Hinta kolminkertaistuu” (Yle korjasi itse otsikkonsa). Puolustajat toistavat alan väitteitä: “kysyntä luo tarjonnan”, “jokainen PPA tuo uutta tuotantoa”.
- **Luottamus asiantuntijoihin on heikko**, mutta yleisin kanta on ehdollinen hyväksyntä: datakeskukset käyvät, jos ne maksavat verkkonsa, tuovat uutta tuotantoa ja joustavat pakkasilla.

Kansalaisaloite “Datakeskukset kuriin” (15.9.2026, 84 103 nimeä 6.10.2026) vaatii liittymisehtoja, pakollista varavoimaa, hukkalämmön hyödyntämistä ja resurssipohjaista datakeskusmaksua. Tavoite on “turvata sähkön riittävyys ja kohtuuhintaisuus kotitalouksille sekä muulle teollisuudelle” [14].

Huomio [arvio]. Kansalaiskeskustelu kuvaa riskin tarkemmin kuin rauhoittelijat: hinta on talven tehokysymys, ei vuosienergian kysymys. Yleisöstä puuttuvat luvut, ja siksi liioittelu ja vähättely vuorottelevat.

Etusijamenettelyn lausunnot: kuka puhuu ja kuka on hiljaa

Teron liittämässä lausuntokoosteessa on 34 lausuntoa, jotka on annettu 7.10.2026 mennessä [5]. Ne jakautuvat näin:

Lausunnonantajat	Määrä	Pääviesti
Kunnat ja kehitysyhtiöt (Kouvola, Lappeenranta, Hämeenlinna, Joensuu, Mikkeli, Kitee, Liperi, Lieksa, Outokumpu, Isojoki, Kristiinankaupunki, Kontionloikka)	12	Datakeskusten matalammat tehorajat ovat syrjiviä; takautuva soveltaminen vaarantaa käynnissä olevat hankkeet
Datakeskus- ja energiayhtiöt (Compute Nordic, Polarnode, Voltcore, Vatajankoski, Suur-Savon Sähkö, Eolus ym.)	12	Sama yhdenvertaisuusvaatimus; akut ja hybridihankkeet ylemmäs
Muu teollisuus ja järjestöt (ELFi, Valio, STK, Innoenergy, Metsähallitus)	5	Menettely sinänsä kannatettava, joustositoumus tarkemmaksi
Yksityishenkilöt ja muut (Ruotsalainen, Virtanen, TDHV, Museovirasto ym.)	5	Hajanaisia; vain Ruotsalainen puhuu kotitalouksien sähkön hinnasta

Havaintoja [arvio]:

- **Kunnat ovat aktiivisin ryhmä, ja niiden luvut ovat suuria.** Kouvola kertoo kymmenestä luvitetusta datakeskuksesta (yli 700 MW). Lappeenranta viittaa EK:n investointi-ikkunan 55 miljardiin ja yli 34 000 työpaikkaan ja varoittaa, että Itä-Suomi menettää ”tuhansia laadukkaita työpaikkoja” [5].
- **Yhdenvertaisuus on argumenteista yleisin.** Lähes kaikki datakeskushankkeita puolustavat lausunnot vetoavat teknologianeutraaliuteen ja perustuslain elinkeinovapauteen.
- **Hinnan mainitsee vain yksi lausunto.** Yksikään kunta tai yritys ei käsittele vaikutusta kotitalouksien sähkön hintaan. Kristiinankaupunki on ainoa kunta, joka pitää myönteisenä, että menettely turvaa kapasiteetin kotitalouksille ja pk-yrityksille.
- **Metsähallitus nostaa esiin uuden riskin.** Sen mukaan 80 %:n joustositoumus voi ohjata investoinnit fossiilisiin varavoimoihin uusiutuvan tuotannon sijaan [5].
- **Suuret järjestöt eivät ole mukana.** Fingrid, Energiateollisuus, EK, Datakeskusteollisuus ry, Kuluttajaliitto, Omakotiliitto ja Energiavirasto eivät olleet antaneet lausuntoaan 7.10.2026 mennessä. Raportti on rajattu tähän aineistoon.

Miten puhetapa on muuttunut

Ajankohta	Rauhoittelijat (ala, tuottajat, EK)	Kriitikot ja viranomaiset
2025	Sähkövero ja investoinnit; hinnasta ei puhuta	Fingrid: "verkossa tilaa"; AFRY +10 % (11/2025)
Tammi-helmikuu 2026	Hintapiikkien jälkeen: "huoli turha", "uutta tuotantoa tulee"	Kritiikki kiihtyy
Touko-kesäkuu 2026	"Suomi ei ole Irlanti", "hinta ei pompsahda", aloite "pysäyttää investoinnit"	Vestman ja LUT: ehdot; perusteellisuus: kilpailu sähköstä; lakialoitteella yli 100 nimeä
Elo-syyskuu 2026	Google-Loviisa: "tuo enemmän kuin kuluttaa"	Fingrid: 5 GW, säätövoimaa tarvitaan; kansalaisaloite
Lokakuu 2026	Ala myöntää "aidon haasteen", vastustaa toimialakohtaisia rajoja	Hallitus: "villi länsi", rekisteri ja etusija; Omakotiliitto ja SAK vaativat hinta-arviota

Tulkinta [arvio]. Rauhoittelijoiden viesti on pysynyt samana (markkina hoitaa, ei velvoitteita), mutta painopiste on siirtynyt verosta hintojen rauhoitteluun. Muutos on tapahtunut muualla: Fingridin sävy on kiristynyt sopimusmäärien myötä, ja poliittinen keskikenttä on siirtynyt verotuesta liittymisehtoihin.

Muut Pohjoismaat lyhyesti

- **Ruotsi:** Svenska kraftnät varoittaa Mälardalenin hinnoista, ja sen mukaan uuden tuotannon vaatimista suurilta uusilta kuluttajilta "voi olla perusteltua selvittää" (29.4.2026). Svenskt Näringsliv puhuu investoinneista ja verkon riittävydestä. Kuluttajajärjestöiltä ei löytynyt kantaa [33, 34].
- **Norja:** Ala on Suomen alaa myönteisempi. Norsk Datasenterindustri ei periaatteessa vastusta priorisointia yhteiskunnallisen hyödyn perusteella ja myöntää, että datakeskukset voivat joutua tuottamaan sähköä itse. Puhe keskittyy kansalliseen omaisuuteen (halpa vesivoima, Norgespris) ja teollisuuden syrjäytymiseen [35] (osin otsikkotasoa).
- **Tanska:** Puhe koskee verkkojonoa ja sitä, että datakeskukset syrjäyttävät vihreät hankkeet, ei hintaa. Laki siirtää datakeskukset liittymisjonon viimeisiksi 12.10.2026 alkaen. Alan järjestön mukaan jonodata "vääristää kuvaa" [36].

Mitä kukaan ei sano [arvio]

1. **Euromäärää kotitaloudelle.** Yksikään intressiryhmä tai lakiluonnos ei kerro, mitä datakeskukset maksavat kotitaloudelle vuodessa. Ainoat luvut ovat AFRYlta, Nordealta ja tältä projektilta [16, 17, 1].
2. **Säätövoiman rakentajaa.** Kaikki myöntävät, että säätövoimaa tarvitaan, mutta kukaan ei ota vastuuta sen rakentamisesta. Vuonna 2035 juuri säätövoima ratkaisee, onko nousu +13 vai +42 €/MWh.
3. **Kenen etu hinnan nousu on.** Tuottajat ja valtio (Fortumin omistajana) hyötyvät korkeammasta hinnasta. Tätä ei sano kukaan rauhoittelijoista, eikä sitä nosta esiin juuri kukaan kritikoistakaan.

Aukot

- Etusijamenettelyn lausunnoista mukana ovat 7.10.2026 mennessä annetut 34. Suurten järjestöjen lausunnot (Fingrid, Energiateollisuus, EK, Datakeskusteollisuus ry, Kuluttajaliitto, Omakotiliitto, Energiavirasto) jätettiin tietoisesti odottamatta.
- Perusteellisuuden kanta perustuu analyysiin (12.5.2026) [21], ei Outokummun tai Kemiateollisuuden omiin lausuntoihin.
- Muiden Pohjoismaiden järjestökannat ovat osin otsikkotasoa.

Lähteet

1. Tämä projekti: Datakeskusbuumi ja sähkön hinta, loppuraportti, 8.10.2026 (tuntitason markkinamalli; liitteenä).
2. Verkkouutiset: Fortumin johtaja datakeskuksista: sähkö ei ole loppumassa (Urs Pennanen, SuomiAreena), 25.6.2026. <https://www.verkkouutiset.fi/a/fortumin-johtaja-datakeskuksista-sahko-ei-ole-loppumassa/>
3. Verkkouutiset: Datakeskusten sähkönkulutus kasvaa nopeasti – Suomi ei ole Irlanti (Antti Poikola), 7.5.2026. <https://www.verkkouutiset.fi/a/datakeskusten-sahkonkulutus-kasvaa-nopeasti-suomi-ei-ole-irlanti/>
4. Fingrid: Sähkönkulutus on kääntymässä voimakkaaseen kasvuun – rinnalle tarvitaan lisää säätövoimaa (tiedote), 18.8.2026. <https://www.fingrid.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2026/sahkonkulutus-on-kaantymassa-voimakkaaseen-kasvuun-rinnalle-tarvitaan-lisaa-saatovoimaa/>
5. Työ- ja elinkeinoministeriö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta (etusijamenettely), TEM043:00/2026, VN/24069/2026, luonnos 18.9.2026 ja lausunnot 28.9.–7.10.2026 (34 kpl). <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM043:00/2026>
6. Yle: Energiateollisuus: huoli datakeskusten vaikutuksesta sähkön hintaan on turha (Jari Kostama), 11.2.2026. <https://yle.fi/a/74-20208368>
7. MTV Uutiset: Datakeskuspomo: sähkön hinta ei pomsahda Suomessa (Antti Poikola), 11.5.2026. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/datakeskuspomo-sahkon-hinta-ei-pomsahda-suomessa/9336836>
8. Yle: Google investoi Suomeen 13 miljardia euroa; pääministeri Orpo: suomalaisten ei pidä olla huolissaan, 9.9.2026. <https://yle.fi/a/74-20245301>
9. Fingrid: Sähkön tuotannon ja kulutuksen kehitysnäkymät, ennuste Q3/2026, 30.9.2026. <https://www.fingrid.fi/globalassets/dokumentit/fi/kantaverkko/kantaverkon-kehittaminen/best-estimate-q3-2026/fingrid-sahkon-tuotannon-ja-kulutuksen-kehitysnakymat-q3-2026.pdf>
10. STT / Salon Seudun Sanomat: ”Pysäyttää investoinnit” – etujärjestö tyrmää aloitteen, joka pakottaisi datakeskukset kattamaan oman sähköntuotantonsa, 29.6.2026. <https://www.sss.fi/2026/06/pysayttaa-investoinnit-etujarjesto-tyrmaa-aloitteen-joka-pakottaisi-datakeskukset-kattamaan-oman-sahkontuotantonsa/>
11. Talouselämä, Jussi Pennanen: Google teki silmänkääntötempun: uutta sähköä ei tule, n. 30.9.2026 (maksumuuri; julkaistu myös Uusi Suomi). <https://www.uusisuomi.fi/uutiset/a/086f5319-f0f1-46ed-b1d3-2d6319d6779a>
12. Työ- ja elinkeinoministeriö: Datakeskusrekisteri, TEM040:00/2026, lausunnot 9/2026 (mm. Omakotiliitto, SAK, Kuntaliitto, Kuluttajaliitto, Energiavirasto, Google, Greenpeace, Finnwatch, Luonnonsuojeluliitto). <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM040:00/2026>

13. Verkkouutiset: Datakeskuksille vaaditaan tiukkoja ehtoja – kotitaloudet eivät saa joutua maksajiksi (Vestman, Laiho, Paasi), 26.5.2026.
<https://www.verkkouutiset.fi/a/datakeskuksille-vaaditaan-tiukkoja-ehtoja-kotitaloudet-eivat-saa-joutua-maksajiksi/>
14. Kansalaisaloite ”Datakeskukset kuriin – kansalaisaloite datakeskusten sääntelyn ja resurssipohjaisen datakeskusmaksun säätämiseksi”, 15.9.2026 (84 103 kannatusilmoitusta 6.10.2026); uutisoitu Yle 18.9.2026. <https://yle.fi/a/74-20246940>
15. Svenska Yle: Regeringen vill registrera datacenter, minister Puisto: ”vilda västern”, 5.10.2026. <https://yle.fi/a/7-10106292>
16. AFRY Management Consulting: Data center market study – impacts of data centers on the Finnish electricity market, 11/2025. https://afry.com/sites/default/files/2025-11/data_center_market_study_-_afry_management_consulting_2025.pdf
17. Nordea Research, Juho Kostiainen: Skenaarioita datakeskusten vaikutuksesta sähkön hintaan, 7.10.2026. <https://corporate.nordea.com/article/104575/skenaarioita-datakeskusten-vaikutuksesta-sahkon-hintaan>
18. Kaleva: Vauhti kiihtyy datakeskusten kilpajuoksussa kuntien välillä (pääkirjoitus, Janakkalan lainaus), 28.9.2026. <https://www.kaleva.fi/vauhti-kiihtyy-datakeskusten-kilpajuoksussa-kuntie/13685923>
19. Yle: Forssan datakeskushanke ja kuntajohtajien kannat (”hintaa ja riittävyys eivät ole kunnan asia”), 30.8.2026. <https://yle.fi/a/74-20242796>
20. EK, Tiina Ruohola: Datakeskusten sähköveron korotuksella ei mitata arvovaltaa – investoinnit vaarassa (blogi, julk. myös Kauppalehti), 20.11.2025.
<https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/tiina-ruohola-datakeskusten-sahkoveron-korotuksella-ei-mitata-arvovaltaa-investoinnit-vaarassa/>
21. Suomen Kuvalehti, Mikko Niemelä: Analyysi: Datakeskusten hyödyistä kiistellään, koska sähköä hamuaa myös ”vanha teollisuus”, 12.5.2026. <https://suomenkuvalehti.fi/politiikka-ja-talous/analyysi-datakeskusten-hyodyista-kiistellaan-koska-sahkoa-hamuaa-myo-vanha-teollisuus/>
22. Suomen Yrittäjät: Kansanedustajilta tukea datakeskusten tiukoille sähköehdoille – Yrittäjien ekonomisti kritisoi yritystukia (Roope Ohlsbom), 29.6.2026.
<https://www.yrittajat.fi/uutiset/kansanedustajilta-tukea-datakeskusten-tiukoille-sahkoehdoille-yrittajien-ekonomisti-kritisoi-yritystukia/>
23. Energiateollisuus ry: ET:n kommentit datakeskusten kansallisesta tiekartasta, muistio 9.9.2025 (PDF, projektin aineistossa).
24. Inderes: Fortum og Google – et klarere indtjeningsbillede (analyttikkokommentti Loviisa-PPA:sta), 9/2026. <https://www.inderes.dk/en/analyst-comments/fortum-og-google-et-klarere-indtjeningsbillede-som-sogeresultat>
25. Lahti Energia: Datakeskus ei nosta sähkön siirtomaksuja eikä hintaa, 22.8.2025.
<https://www.lahtienergia.fi/artikkelit/datakeskus-ei-nosta-sahkon-siirtomaksuja-eika-hintaa/>
26. Kaleva: Fingrid toivoo lisää datakeskuksia eikä pelkää sähköpulaa: ”Varsinkin Pohjois-Suomessa on verkossa tilaa”, 18.3.2025. <https://www.kaleva.fi/fingrid-toivoo-lisaa-datakeskuksia-eika-pelkaa-sah/11556159>
27. Fingrid-lehti: Sähköverkkoon liittämisen etusijamenettely on toivottu muutos – hienosäädöllä vielä parempi, 9/2026. <https://fingridlehti.fi/sahkoverkkoon-liittamisen-etusijamenettely-on-toivottu-muutos-hienosaadolla-vielakin-parempi/>
28. Kaleva: Luonnonsuojeluliitto vaatii datakeskushankkeiden ohjausta, 23.7.2026.
<https://www.kaleva.fi/luonnonsuojeluliitto-vaatii-datakeskushankkeiden-r/13594626>

29. Ramboll / Datakeskusteollisuus ry: Finnish Data Center Market Study and Impact Assessment, 12.9.2025 (103 s.; verkko-osoitetta ei tallennettu).
30. Pervilä, M. & Kangasharju, J.: Datakeskusten faktat ja fiktiot, Helsingin yliopisto, 20.7.2026. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/533969e6-e647-4fcd-b13c-afcb62effa2d/content>
31. Suomenmaa: Kaikkonen: Datakeskusbuumi otettava hallintaan, jotta sähkön hinta pysyy hallinnassa, 10.9.2026. <https://www.suomenmaa.fi/uutiset/kaikkonen-datakeskusbuumi-otettava-hallintaan-jotta-sahkon-hinta-pysyy-hallinnassa/>
32. Lämpöpumput.info-foorumi: ketju "Datakeskukset", 1 817 viestiä 6/2022–10/2026. <https://lampopumput.info/foorumi/threads/datakeskukset.33479/>
33. Svenska kraftnät: Rapport – regeringsuppdrag om att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden, 29.4.2026. https://www.svk.se/4992b2/siteassets/om-oss/rapporter/2026/rapport_-regeringsuppdrag-om-att-se-over-anslutningsprocessen-till-elsystemet-och-tilltradet-till-elmarknaden-.pdf
34. Svenskt Näringsliv: Effekter av datacenterutbyggnaden för elsystemet, 4/2026. https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/fj6eis_svn_rapport__dc_digital_v001pdf_1253038.html/SvN_Rapport__DC_DIGITAL_V001.pdf
35. Teknisk Ukeblad / NTB: Norsk Datasenterindustri (Reynir Jóhannesson) prioriteringsmodellista, 9/2026 (otsikkotaso). <https://www.tu.no/nyhetsstudio/132011>
36. Kromann Reumert: Akutplan for elnettet – bred politisk forståelse om prioritering af nettilslutninger, 6/2026; Information (pääkirjoitus): Datacentre placeres bagerst i køen, 10/2026. <https://kromannreumert.com/nyheder/akutplan-elnettet-bred-politisk-forstaaelse-om-prioritering-nettilslutninger> , <https://www.information.dk/indland/leder/2026/10/datacentre-placeres-bagerst-koeen-komme-paa-elnettet>